

EL LLENGUATGE

*Sense deixar
de pensar-hi*

A hir afirmàvem que un adverbi com és ara *sempre*, al qual solem atribuir un valor de caràcter absolut, tendeix a adquirir, amb l'ús, d'altres significacions de difícil definició i, encara, d'admissibilitat poc segura, perquè si bé és fàcil d'adonar-se que certs mots —molt especialment els que tenen valor temporal— experimenten una evolució de significat contínua, encara que lenta i gradual, o dit altrament, amplien continuament la seva extensió (del significat), a causa de la pròpia dinàmica de la llengua, també cal tenir en compte que la influència d'altres llengües pot pertorbar o aliarar el curs normal d'aquesta evolució.

Observem, així, que l'equivalent francès de *sempre*, l'adverbi «*toujours*», és també usat avui amb un valor altre que el tradicional, concretament indicant la continuïtat o no interrupció d'un estat o d'una acció. En cerquem un exemple en un text d'una revista científica i el trobem al cap de poques línies: «*Êtes-vous toujours contre l'énergie nucléaire?*». És evident que recórrer, en la traducció catalana d'aquesta frase, al nostre *sempre* constituiria un gal·licisme, el qual, però, més d'un cop es deu haver produït. L'expressió catalana exigeix, en aquest cas, l'adverbi *encara* o l'ús auxiliar del verb *continuar*: *Sou encara contrari... Continuau anant en contra...* (el francès continua usant aquesta darrera solució: «*Je continue d'être contre...*»).

D'altres adverbis o expressions adverbials, com *incessantment*, *continuament*, *permanentment*, *sense parar*, etc, indiquen també aquesta idea de continuïtat o no interrupció. Llegim, a la mateixa revista francesa, «*Toujours animés par l'esprit de découverte...*», que traduiríem *Incessantment animat per l'esperit...*

Una altra solució molt pròpia del català consisteix en l'ús de les perifrasis negatives (amb els mots negatius *no* o *sense*) formades amb el verb *deixar* de més un infinitiu. Avui, sense dubte a causa de la influència del francès, ja podem llegir en els nostres textos (en castellà s'esdevé un fet semblant), frases com *L'assaltant, sempre amenaçant-nos amb la pistola, es va acostar a la porta*. Com hem dit, no és sense vacil·lació que hom pot fer objeccions a l'admissibilitat d'una construcció com aquesta. Però, sens dubte, la nostra solució genuïna seria *L'assaltant, sense deixar d'amenaçar-nos amb la pistola*.

Albert Jané